

GESPREKSTOOL

GEZINSHERENIGING, HOE DAN?

Gelderland-Zuid

Bij nieuwkomers kan gezinshereniging van invloed zijn op hun leven. In gesprek met nieuwkomers heeft het in gedachten houden van het effect van gezinshereniging een meerwaarde. Als professional is het lastig in te schatten wat een gezin of individu doormaakt en hoe zij dit beleven. Het verslag en de handreiking 'Gezinshereniging, hoe dan?' zijn geschreven voor een ieder die op een of andere manier in aanraking komt met gezinsherenigers om een context te schetsen en handvatten aan te reiken. Deze gesprekstool komt hieruit voort en biedt concrete tips en voorbeeldvragen. De problematiek rondom gezinshereniging vraagt om het bespreekbaar maken van het onderwerp en het voorbereiden van de nieuwkomers via gesprekken, kennis en bewuste keuzes.

Cultuursensitieve communicatie is het uitgangspunt in gesprekken met mensen met een andere culturele achtergrond. In deze gesprekstool bieden we aandachtspunten voor professionals om gezinshereniging bespreekbaar te maken. De gesprekstool is ingedeeld in verschillende thema's waarin enkele voorbeeldvragen zijn opgenomen.

AANDACHTSPUNTEN CULTUURSENSITIEVE COMMUNICATIE

- Investeer tijd in het opbouwen van een vertrouwensband.
- Verplaats je in de leefwereld van de ander (empathie) zonder voor hem te denken.
- Spreek bewust: spreek rustig, maak korte zinnen, gebruik makkelijke woorden, stel open vragen en vraag respectvol door. Stem af op de levensfase van je gesprekspartner (AMV/ volwassene).
- Wees je bewust van non-verbale communicatie, van jezelf en van je gesprekspartner (is sterker dan verbale communicatie).
- Leid gevoelige onderwerpen eerst in, en communiceer deze impliciet of indirect.
- Nodig je gesprekspartner uit om te zeggen als hij iets niet goed begrijpt.
- Vat antwoorden van je gesprekspartner samen en bevestig expliciet wat je gesprekspartner zegt, om te laten zien dat je hem begrijpt.
- Miscommunicatie ligt over het algemeen aan jou, en niet aan de ander.

AANDACHTSPUNTEN VANUIT DE PROFESSIONAL

- Inventariseer of het nodig is een tolk in te schakelen, welke taal de voorkeur heeft en of er een voorkeur is voor een mannelijke of vrouwelijke tolk. Geef de tolk alleen die context die nodig is voor de vertaling. Geef niet je naam of organisatie als professional, de namen van de cliënten, de stad waarin je bent, de naam van de school etc.
- Zorg dat je vragen in de vorm van een gesprek beantwoord worden; maak het geen (zoveelste) verhoor.
- Maak kennis, vertel kort iets over jezelf en leg vooral goed uit wat jouw bedoeling van het gesprek is, hoe lang het gesprek duurt en benoem je geheimhoudingsplicht.

- Complimenteer de veerkracht van voorreiziger en nareiziger.
- Bevestig emotioneel, cultureel, sociaal en financieel verlies dat is geleden.
- Leg uit wat de Nederlandse maatschappij en het systeem van voorreiziger heeft gevraagd, zoals zelfstandigheid en het maken van individuele keuzes. Dit kan soms botsen met de eigen cultuur. Leg uit welke spagaat dit betekent voor de voorreizigers, en benadruk het doorzettingsvermogen, aanpassingsvermogen en verantwoordelijkheid naar voor- én nareizigers.
- Bevestig uitdagingen waar het gezin voor staat.
- Bevestig gevoelens bij gezinshereniging en normaliseer zonder daarmee afbreuk te doen aan de moeilijkheden die dit met zich meebrengt.
- Verkrijg inzicht in cultuur, religie, taal en etnische achtergrond. Zij kunnen het perspectief en de communicatie tussen hulpverlener en gezin beïnvloeden.
- Bied je gesprekspartner een opening voor een vervolggelukkig gesprek en bespreek je professionele bereikbaarheid.
- Schat als professional in of er (extra) aandacht in het volgende consult nodig is, eventueel met vluchtelingenwerk, sleutelpersoon, cultuursensitief expert of andere hulpverlener.
- Wees je bewust van je eigen expertise en grenzen, en verwijs door naar of vraag advies aan een collega.

**CONCRETE
TIPS EN
VOORBEELD-
VRAGEN!**

".....?"

KENNISMAKEN / OPENING GESPREK

Stel vragen over:

- De gesprekspartner: wil hij iets vertellen of vragen
- Tijdlijn van vluchten en in Nederland aankomen
- De cultuur en religie van je gesprekspartners

“Wat zou je graag willen vragen of aan mij vertellen?”

“Wat vind jij belangrijk dat ik weet over jouw cultuur?”

“Wil je mij iets vertellen van jouw reis naar hier/jouw familie?”

VERWACHTINGEN VOOR HERENIGING

Stel vragen over:

- Dagelijks leven nu
- Wennen aan een nieuw land
- Veranderingen na hereniging
- Verantwoordelijkheden
- Verwachtingen

“Je bent nu al een beetje gewend hier in Nederland, hoe ging dat en hoe was dat voor je? Hoe denk je dat het voor je gezinsleden is/ wordt hier te zijn?”

“Hoe zie je jouw verantwoordelijkheid wanneer je gezinsleden in Nederland zijn?”

“Je bent nu alleen en bepaalt zelf wat je wil doen. Straks is je gezin weer bij elkaar. Wat zal er dan veranderen? Hoe verwacht je dat het zal zijn?”

OPVOEDEN IN TWEE CULTUREN

Stel vragen over:

- Bijzonderheden Nederlandse manier van opvoeden in vergelijking met eigen manier van opvoeden
- Waarden en normen in opvoeding
- Omgaan met verschillen

“Hoe gaat het met de kinderen nu ze naar school gaan en met Nederlandse kinderen omgaan? Zijn ze veranderd? Wat vind je daarvan?”

“Denk je dat hier dezelfde dingen belangrijk zijn bij het opvoeden van de kinderen? Zijn er ook verschillen?”

COMMUNICEREN OP EMOTIONEEL VLAK

Stel vragen over:

- Emoties delen
- Persoon om mee te praten
- Steun krijgen en bieden
- Bespreekbaarheid binnen gezin

“Wanneer je het in land van herkomst moeilijk had wat deed je dan, naar wie ging je voor steun. Is er in Nederland iemand die zo'n persoon voor jou kan zijn, iemand waar je emotionele steun van kunt krijgen?”

“Praten jullie met elkaar over jullie verhaal, ervaringen en emoties van de afgelopen tijd en nu?”

SOCIALE CONTEXT

Stel vragen over:

- Gezelschap tijdens vlucht (familie/vrienden)
- Volgorde gezin in Nederland
- Wachtijd gezinshereniging
- Contact met bekenden in land van herkomst en in Nederland
- Ingrijpende gebeurtenissen
- Rolverdeling en gezinssituatie op dit moment in vergelijking met land van herkomst
- Draad oppakken in nieuwe situatie

“Heb jij of heeft je gezin ingrijpende gebeurtenissen meegemaakt in het land waar je vandaan komt of onderweg? Mag ik je vragen daar iets over te vertellen. Heb je hier al eens met iemand over gesproken? Hoe was dat voor je?”

“In sommige gezinnen is het lastig door te leven zoals vroeger (man/vrouw, ouder/kind), omdat er zoveel veranderd is. Hoe gaat dat bij jullie?”

HIER EN NU

Stel vragen over:

- Dag/nachtritme
- Dagelijkse bezigheden, school en werk
- Taallessen en inburgering
- Hulpverleners

“Lukt het een dag/nachtritme aan te houden en zorg te dragen voor dagelijks terugkerende klussen? Zoals op dezelfde tijd opstaan, eten of naar bed gaan?”

“Voel je je in Nederland begrepen door hulpverleners/leerkrachten/gemeenteambtenaren...?”

INFORMATIE OM MEE TE GEVEN

- Lokale initiatieven zoals ontmoetingsplekken
- Sociale kaart
- Vluchtelingenwerk
- Facebookpagina's 'Eritreeërs Gezond' en 'Syriërs Gezond'